

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/47
Toplantı Tarihi/Sayısı : 10.5.2022/14
Karar Numarası : 2022/244
Başvuran : A. Y.
Başvuran Vekili : --
Adres : --
Muhatap Kurum/Kişi : Maltepe 3 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres : --

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın başka bir ceza infaz kurumuna nakledilmesi sırasında kişisel eşyasına zarar geldiği iddiası ve söz konusu zararın giderilmesi talebine ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. 13.01.2022 tarih ve ... kurum sayısı ile kayda alınan başvuru dilekçesinde özetle: Başvuranın Sincan 4 No.lu Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiği, nakil esnasında eşyalarının bir kısmını yanına almasına izin verilmemesi nedeniyle nakledildiği kurumda teslim almak üzere zor şartlar altında aldığı televizyonunu kargoya verdiği; ancak kargoyu teslim aldığı anda televizyon ekranının kırılmış vaziyette olduğu, bu durum karşısında personel tarafından sadece tutanak tanzim edilerek kendisine başkaca bir açıklamanın yapılmadığı iddiaları ile söz konusu zararın giderilmesi talebi bulunmaktadır.

3. Muhatap Kurum, 31.03.2022 tarihli ve ... sayılı yazılı görüşünde özetle: Başvuranın, Sincan 4 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledilmesinin ardından 22.12.2021 ve 29.12.2021 tarihli dilekçeleri ile Maltepe 3 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda barındırılan arkadaşına emanet bıraktığını belirttiği televizyonun kargo ile kendisine gönderilmesini talep ettiğini, söz konusu dilekçelerinin kurum idaresince aynı gün Maltepe 3 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gönderildiğini, anılan kurumdan alınan 31.12.2021 tarihli ve 2021/... sayılı cevabî yazıyla başvurana ait eşyanın ... kargo şirketi aracılığıyla ... barkod numarasıyla 5.000 TL değerle sigortalı şekilde kargoya verildiğinin bildirildiğini, bahse konu kargonun 03.01.2022 tarihinde kurum idaresince teslim alındığını ve 07.01.2022 tarihinde başvuranın eşliğinde görevli personelce açıldığını, kargo ile gönderilen televizyonun kırık olduğunun tespit edildiğini ve söz konusu hususun tutanak altına alındığını, ayrıca başvuranın 10.01.2022 tarihinde konu ile ilgili olarak Cumhuriyet Başsavcılığına şikâyette bulunduğunu, Ankara Batı Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen soruşturma neticesinde ise, 19.01.2022 tarihli ve 2022/... Karar sayılı kararıyla "*İhbar konusu olayda herhangi bir suç/suç unsuru bulunmadığı aksini gösterir herhangi bir delil/emare bulunmadığı, bahse konu olayda ceza infaz kurumunun herhangi bir kusurunun bulunmadığı, ihbar edenin iddia ettiği zarar ile ilgili taşıyıcı firmaya kusur izafe edebileceği ve zararını tanzim için taşıyıcı firmayı dava edebileceği (bu hususta tüketici hakem heyetine müracaatta bulunabileceği) iddiaların hukuki ihtilaf mahiyetinde olduğu*" belirtilerek "Soruşturma Yapılmasına Yer Olmadığına" dair karar verildiğini, başvuranın söz konusu karara karşı Sulh Ceza Hâkimliğine itiraz başvurusunda bulunduğunu, Ankara 2. Sulh Ceza Hâkimliğinin 25.02.2022 tarihli ve 2022/... D.İş sayılı kararıyla itirazın kesin olarak reddine karar verildiğini, bahse konu başvuruda geçen iddialara ilişkin olarak, ceza infaz kurumu idaresi ve görevli personelin görevleri yönünden herhangi bir kusur ve ihmalinin bulunmadığını ifade etmektedir.

4. Muhataptan alınan yazılı görüş 17.12.2021 tarihli yazımız ile başvurana iletilerek cevabi görüşü

istenmiştir. Başvuran muhatap Kurumun görüşüne karşılık cevabi yazısında özetle: "Yaşanan süreç sonunda dilekçe yazıp bedelini de ödeyerek televizyonunu tamir ettirdiğini ve konu hakkında müracaatta bulunduğu mercilerin vereceği kararı beklediğini" ifade ederek şikayeti ile ilgilenilmesinden memnuniyetini dile getirmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20.4.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun ilgili hükümlerinde:

Madde 3: “1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.”

Madde 9: (1 - f): “İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek”, **(h):** “İşkence ve kötü muamele ile mücadele etmek ve bu konuda çalışmalar yapmak”, **(i):** “özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” ile Kurumumuzun görevli olduğu,

Madde 11: (1 - ç): “Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını ve bu kapsamda resen yürütülen incelemeleri karara bağlamak.” hususunun Kurulun görev ve yetkileri arasında bulunduğu düzenlenmektedir.

6. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'te

Madde 48: (1) “Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur...”

Madde 67: “Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.” hükümleri bulunmaktadır.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

7. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinde, insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Anılan Kanun kapsamında, ayrımcılık yasağının ihlalden zarar gördüğünü iddia eden ya da özgürlüğünden yoksun bırakılan ya da koruma altına alınan ve bu kapsamda herhangi bir hakkının ihlal edildiğini iddia eden herkesin Kuruma başvurması mümkündür.

8. İncelemeye konu başvuruda, başka bir ceza infaz kurumuna nakli sırasında başvuranın kişisel eşyasına zarar geldiği iddiası bulunmaktadır. Başvuran, eşyalarının bir kısmını yanına almasına izin verilmemesi nedeniyle nakledildiği kurumda teslim almak üzere zor şartlar altında aldığı televizyonunu kargoya verdiğini; ancak kargoyu teslim aldığı anda televizyon ekranının kırılmış vaziyette olduğunu, bu durum karşısında Kurum personeli tarafından sadece tutanak tanzim edilerek kendisine başkaca bir açıklamanın yapılmadığını belirtmiştir.

9. Muhatap Kurum ise başvuranın iddialarına karşılık; başvurana ait televizyonun ... kargo şirketi aracılığıyla 5.000 TL değerle sigortalı şekilde kargoya verildiğinin bildirildiğini, bahse konu kargonun 03.01.2022 tarihinde kurum idaresince teslim alındığını ve 07.01.2022 tarihinde başvuranın eşliğinde görevli personelce açıldığını ve kargo ile gönderilen televizyonun kırık olduğunun tespit edildiğinden söz konusu hususun tutanak altına alındığını beyan etmiştir.

10. Başvuruda öncelikle üzerinde durulması gereken hususlar, ihtilaf sebebi "televizyonun kırılması" olayının taraflarının belirlenmesi, bahsi geçen olaydaki zarara ilişkin tazmin sorumluluğunun hangi kurumda olduğu ve başvuranın ihtilafın çözümü için kullanabileceği hukuki yolların belirlenmesidir. Muhatap Kurum televizyon kargosunun başvuranın eşliğinde ve görevli personelce açıldığını, kargo ile gönderilen televizyonun kırık olduğu tespit edildiğinden söz konusu hususun tutanak altına alındığını belirtmiş olup başvuru dosyası eklerinde yapılan incelemede ifadelerle tutarlı olarak ilgili tarihte tutanak düzenlendiği anlaşılmıştır. Bu çerçevede, muhatap Kurumun konu hakkındaki, ceza infaz kurumu idaresi ve görevli personelin görevleri yönünden herhangi bir kusur

ve ihmalinin bulunmadığına yönelik beyanı haklı bulunmuştur. Başvuruya konu ihtilafın başvuranın özgürlüğünden mahrum bırakılması nedeniyle yaşanmadığı, somut olayda tutulma koşullarından ziyade özel hukuk anlaşmazlığının mevcut olduğu değerlendirilmiştir. Ek olarak, olay kapsamında mevcut zarara ilişkin bir sorumluluk var ise bu sorumluluğun ceza infaz kurumu idaresinde değil kargo dağıtım şirketinin üzerinde olacağı anlaşılmaktadır.

11. Ayrıca başvuru konusu olaya ilişkin Cumhuriyet Başsavcılığına da şikayette bulunulmuş ve şikayet hakkında "Soruşturma yapılmasına yer olmadığı" kararı alınmıştır. Karar gerekçesinde "*Bahse konu olayda ceza infaz kurumunun herhangi bir kusurunun bulunmadığı, ihbar edenin iddia ettiği zarar ile ilgili taşıyıcı firmaya kusur izafe edebileceği ve zararını tanzim için taşıyıcı firmayı dava edebileceği (bu hususta tüketici hakem heyetine müracaatta bulunabileceği) iddiaların hukuki ihtilaf mahiyetinde olduğu*" değerlendirmesi bulunmaktadır. Dolayısıyla olaydaki maddi zararın miktarı göz önüne alınarak başvuranın söz konusu talepleri için ilçe tüketici hakem heyetine başvurabileceği hususu not edilmektedir.

12. Başvuranın, kargo dağıtım şirketi ile arasındaki özel hukuk ilişkisinden kaynaklanan mağduriyetinin giderilmesi talebini içeren başvurusunun, 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde Kurumun başvuru incelemesi yapacağı alanlar kapsamında değerlendirilemeyeceği dolayısıyla başvuruya konu şikâyetin konu bakımından Kurumun görev alanı içerisine girmediği değerlendirilmektedir.

13. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesine göre; "*Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*" Somut başvuruda Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun ulusal önleme mekanizması görevi kapsamında kötü muamele yasağının ihlal edildiğine ilişkin olarak inceleme yapılabilecek bir husus bulunmadığı anlaşılmaktadır. Açıklanan gerekçeler doğrultusunda mevcut başvurunun "*kabul edilemez*" olduğuna karar verilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
2. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 10.05.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU

Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK

Üye

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ

Üye

e-onaylıdır

Ünal SADE

Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER

Üye